
Studenti medicíny se učí mluvit s nemocnými

Studenti medicíny se učí mluvit s nemocnými



»Ptejte se pacientů, jak se cítí, co je bolí, o čem přemýšlejí, proč sem byli přijati a kdy budou propuštěni,« říká doktorka skupinice mladých mediků ve střešovické nemocnici a pak je vede na oddělení za pacienty. Seminář, který právě začíná, se jmenuje Potřeby nemocných a studenti 3. lékařské fakulty UK v Praze se do něj zapisují už v prvním ročníku. Díky tomu mohou vstoupit do přímého kontaktu s nemocnými mnohem dříve než generace mediků před nimi.

Myšlenka sblížit budoucí lékaře se světem jejich potenciálních svěřenců, hned jak začnou chodit do školy, se zrodila před deseti lety. Dnes je zřejmé, že tato praxe prospívá oběma stranám. »Pokud vím, výuka tohoto druhu v současnosti probíhá jen ve vinohradské fakultní nemocnici. Svě studenty ale posíláme i k pacientům do vojenské nemocnice ve Střešovicích,« říká Marie Zvoničková z Ústavu lékařské etiky a ošetrovatelství, která spolu s magistrou Hanou Svobodovou kurs řídí.

»Nejprve strávíme několik hodin teoretickou přípravou v učebně a pak následuje vzorový rozhovor, kdy učitel rozmlouvá s pacientem a ostatní poslouchají,« vysvětluje Zvoničková. »Studenti mají povinné dvě návštěvy za semestr. Ze začátku jsou někteří z nich trochu vystrašení. Bílý plášť jim sice dává jisté privilegium, ale uvědomme si, že 1. října nastoupí do školy a pátého už jdou za pacienty na nemocniční pokoj.«

Někdy se rozhovor odehrává na ortopedii, jindy na očním. Ne vždy se medici setkají s vlídným přijetím. Ve vojenské nemocnici, kam se vypravili tento měsíc, probíhá vše klidně, ale i tady záleží na momentální lidské kondici a náladě.

Na jednom z pokojů leží sami sportovně založení mladí muži. Dva z nich berou nezvyklou návštěvu s humorem (»přiveďte nám jenom holky,« žádají). Zřejmě mají radost, že si mohou v nudném odpoledni trochu popovídat. Třetí sedí na svém lůžku zády k příchozím a posmutněle hledí z okna...

Mluvit a dotýkat se

Pro účastníky rozhovoru je někdy problém vůbec promluvit. Marie Zvoničková ale ví, že se tato bariéra musí zdotat. »Když vidím, že se někdo drží zpátky, upozorním ho na to. Pokud se student nemocného nechce dotýkat, je nutné to s ním řešit, protože při své budoucí práci se slovnímu ani fyzickému kontaktu nevyhne.«

Problematika smrti a umírání vstupuje do popředí až v dalších fázích studia, kdy se medici mohou podívat i do hospiců. Studenti prvních a druhých ročníků se k opravdu vážným případům příliš často nedostanou. Výjimkou je dívka, která ve vinohradské nemocnici leží 13 let a na vnější podněty reaguje pouze lehkými pohyby hlavou.

»Může se vám zdát, že se na vás dívá, ale ve skutečnosti je v hlubokém bezvědomí,« říká magistra Hana Svobodová.

»My však zastáváme názor, že i s těmito pacienty se má komunikovat, protože nevíme, co všechno mohou vnímat. Říkáme té dívce, jestli je jaro, nebo zima, pouštíme jí rádio. Pro studenty je to velice silný zážitek. Chvilku trvá, než si zvyknou, ale pak ji začnou sami spontánně oslovovat a hlady po vlasech.«

K nemocnému s kytarou

Na otázku, zda u nás doktoři s pacienty dostatečně komunikují, odpovídá Marie Zvoničková optimisticky. »Samozřejmě záleží na lidech, ale v současnosti je to jedna z norem, kterou musí nemocnice plnit. Kvalita lékařů se hodnotí i podle toho, jak s pacienty hovoří, jestli se jim při setkání představí, zaklepu než vejdou a podobně.«

Podle Hany Svobodové není neobvyklé, že studenti lékařské fakulty navštíví nemocné znovu, ve svém volném čase.

»Někdy se u pacienta po zákroku objeví komplikace. Studenti se to dozvědí a jdou se za ním podívat.«

Mohou si od něj vyslechnout, co ho trápí, sami však do jeho dokumentace nenahlížíjí. »Nejhezčí návštěvy jsou o Vánocích,« shodují se doktorky z vinohradské nemocnice. »To si žáci vezmou kytaru nebo housle a hrají nemocným koledy. Obcházejí celé oddělení a pacienti se jich nemohou dočkat.«